

Dictamen núm. 8/2022 relatiu al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN**I. Antecedents**

Primer. El dia 21 d'abril de 2022 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria d'Educació i Formació Professional, relativa al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears. A la sol·licitud de dictamen registrada, el conseller d'Educació i Formació Professional va sol·licitar l'emissió del dictamen amb caràcter urgent.

Segon. El dia 25 d'abril de 2022 s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES.

Tercer. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

1. Memòria per a la possible consulta pública sobre la proposta d'elaboració d'un decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.
2. Resolució del conseller d'Educació i Formació Professional per la qual s'ordena la realització d'una consulta pública prèvia sobre la proposta d'elaboració d'un decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.

3. Certificat emès per la cap de negociat de la Direcció General de Participació, Transparència i Voluntariat, relatiu al tràmit de consulta pública prèvia.
4. Certificat emès pel cap de la Secció X del servei d'Ordenació Educativa, de la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, relatiu a les observacions presentades, de manera telemàtica, durant el tràmit de consulta pública prèvia.
5. Al·legacions presentades durant el tràmit de consulta pública prèvia.
6. Memòria justificativa relativa a l'inici del procediment per a l'elaboració d'un decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.
7. Resolució del conseller d'Educació i Universitat per la qual s'ordena l'inici d'un procediment per elaborar un decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.
8. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (primera versió).
9. Primer esborrany del projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (versions catalana i castellana).
10. Tràmit d'audiència a les conselleries de l'administració autonòmica, per mitjà de les secretaries generals, als ajuntaments, mitjançant la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears, i a la resta d'entitats que es puguin veure afectades per l'aprovació de la norma, així com els justificants de la seva recepció.
11. Certificat emès pel director general de Planificació, Ordenació i Centres, de la Conselleria d'Educació i Formació Professional, relatiu al compliment del tràmit d'audiència.
12. Publicació en el Butlletí Oficial de les Illes Balears de la Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres, de 9 de març de 2022, per la qual se

sotmet a informació pública el Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (BOIB núm. 36, de 12 de març).

13. Certificat emès per la cap del Negociat II de la Direcció General de Participació i Voluntariat, relatiu a la publicació a la pàgina web de participació ciutadana, de l'enllaç al tràmit d'audiència i informació pública.
14. Certificat emès pel cap de la Secció X del servei d'Ordenació Educativa, de la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, relatiu a les observacions presentades, de manera telemàtica, durant els tràmits d'audiència i d'informació pública.
15. Al·legacions presentades durant els tràmits d'audiència i d'informació pública.
16. Informe emès per part del director general de Planificació, Ordenació i Centres referent a les al·legacions formulades durant els tràmits d'audiència i d'informació pública.
17. Segon esborrany del projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (versions catalana i castellana).
18. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (segona versió).
19. Ofici del conseller d'Educació i Formació Professional, en virtut del qual sol·licita el dictamen preceptiu relatiu al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.

Quart. El 22 d'abril de 2022, el president del Consell Econòmic i Social va dictar una resolució per la qual es va declarar la urgència en la tramitació del procediment per a l'aprovació del dictamen relatiu al Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.

Cinquè. D'acord amb el procediment aplicable, la Comissió de Treball de l'Àrea Social elabora una proposta de dictamen que és elevada a la Comissió permanent. Aquest òrgan, aprova finalment el dictamen el dia 11 de maig de 2022.

II. Contingut del projecte de decret

I.- El projecte de decret tramés per a dictamen consta d'una part expositiva (preàmbul), una part dispositiva composta per 29 articles i una part final formada per set disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria, dues disposicions finals i quatre annexes.

El preàmbul de la norma comença explicant que la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, defineix a l'apartat primer de l'article 6, els currículums com un conjunt d'objectius, competències, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cada un dels ensenyaments. Seguidament, l'apartat segon d'aquest precepte assenyala que la configuració dels currículums ha d'anar orientada a facilitar el desenvolupament educatiu dels alumnes, garantint la seva formació integral, contribuint al ple desenvolupament de la seva personalitat i preparant-los per a l'exercici ple dels drets humans, d'una ciutadania activa i democràtica en la societat actual, sense que en cap cas aquesta configuració suposi una barrera que generi l'abandonament escolar o impedeixi l'accés i gaudi del dret a l'educació. Així mateix, continua la part expositiva de la norma, s'ha de tenir en compte que també s'ha modificat la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes pel que fa als continguts bàsics dels ensenyaments mínims. D'aquesta forma correspon al Govern, prèvia consulta a les comunitats autònomes, fixar, en relació amb els objectius, competències, continguts i criteris d'avaluació, els aspectes bàsics del currículums, que constitueixen els ensenyaments mínims. Les administracions educatives, al mateix temps, són les responsables d'establir

el currículum corresponent per al seu àmbit territorial, del qual formaran part els aspectes bàsics abans esmentats. En qualsevol cas, conclou, correspon als propis centres desenvolupar i completar, en el seu cas, el currículum de les diferents etapes i cicles en l'ús de la seva autonomia, tal com es recull a la pròpia Llei.

A continuació, pel que fa a la necessitat de la nova proposta normativa, el preàmbul indica que, el Govern estatal, en exercici de les seves competències, ha aprovat el Reial decret 157/2022, d'1 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació primària, on s'han reflectit les modificacions introduïdes per la LOMLOE a l'ordenació i el currículum de l'educació primària. Aquest Reial decret 157/2022 ha derogat l'anterior Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'educació primària, així com el capítol II del Reial decret 984/2022, de 16 de novembre pel qual es regula l'avaluació i la promoció a l'educació primària, així com l'avaluació, la promoció i la titulació a l'educació secundària obligatòria, el batxillerat i la formació professional, modificacions que s'han de reflectir en la normativa autonòmica reguladora del currículum de l'educació primària a les Illes Balears.

Respecte a la competència de la Comunitat Autònoma sobre la matèria objecte de regulació, l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, estableix, en l'article 36.2, que correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència de desplegament legislatiu i d'execució de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats.

En aquest sentit, l'article 46 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, estableix que correspon al Govern exercir la potestat reglamentària en les matèries que li són pròpies, mitjançant l'aprovació pel Consell de Govern de disposicions de caràcter general, en els termes que estableix l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. Seguidament, l'article 47 de la Llei hi afegeix que les disposicions reglamentàries adopten la forma de decret si són aprovades pel Govern.

Finalment, i d'acord amb el que preveu l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i l'article 49 de la Llei 1/2019, explica com aquest projecte s'ajusta als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, eficiència, qualitat i simplificació.

II. Pel que fa a la part dispositiva del projecte normatiu, aquest s'estructura 29 articles diferents:

L'article 1 determina l'objecte i àmbit d'aplicació de la norma, que és, d'una banda, establir el currículum i l'ordenació de l'etapa d'educació primària, i de l'altra, els centres docents públics i privats de les Illes Balears que imparteixen els ensenyaments d'educació primària.

L'article 2 estableix una sèrie de definicions només als efectes d'aquest Decret.

L'article 3 defineix l'etapa d'educació primària com a una etapa d'educació bàsica que comprèn tres cicles acadèmics de dos anys cadascun.

L'article 4 estableix les finalitats d'aquesta etapa educativa.

L'article 5 fa referència als principis generals de l'educació primària, amb especial esment a la gratuïtat i a l'obligatorietat.

L'article 6 inclou el principis pedagògics.

L'article 7 fixa els objectius d'aquesta etapa educativa.

L'article 8 estableix les àrees educatives que s'imparteixen en tots els cursos de l'educació primària.

L'article 9 fa esment a les competències clau del currículum i al perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic.

L'article 10 disposa que a l'annex 2 del Decret es fixen les competències específiques de cada àrea, que seran comunes per a tots els cicles de l'etapa, així com els criteris d'avaluació i els coneixements, destreses i actituds, enunciats en forma de sabers bàsics, que s'estableixen per a cada cicle en cada una de les àrees.

L'article 11 preveu els aspectes relatius a l'autonomia de centres reconeguda per la Llei orgànica, 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

L'article 12 recull el mandat ja previst a la legislació bàsica estatal relatiu a què tots centres han de tenir un projecte educatiu de centre, el qual, ha de garantir l'autonomia de centre. A continuació, es detallen altres aspectes del projecte educatiu com el seu contingut mínim, la seva durada i les persones responsables de la seva elaboració, redacció i coordinació.

L'article 13 regula els aspectes bàsics de la concreció curricular, que forma part del projecte educatiu i haurà d'estar a l'abast de la comunitat educativa del centre.

L'article 14 fa referència al desplegament del currículum a l'aula.

L'article 15 estableix un mandat dirigit a la Conselleria d'Educació i Formació Professional, consistent en regular, mitjançant un Ordre, l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes d'educació primària, així com la promoció de curs.

L'article 16 fa referència als aspectes bàsics relatius a la tutoria i orientació.

L'article 17 regula l'equip de cicle, integrat pels equips docents d'un mateix cicle, en el qual hi haurà un coordinador encarregat de la coordinació efectiva de les diferents propostes pedagògiques i d'altres tasques que li pugui encomanar el director.

L'article 18 té per objecte l'atenció individualitzada als alumnes per respondre a les necessitats educatives concretes dels seus alumnes, tenint en compte els seus diferents ritmes i estils d'aprenentatge.

L'article 19 preveu el fet d'alumnes amb necessitats educatives especials, i estableix que la Conselleria d'Educació i Formació Professional ha d'establir procediments que permetin la detecció de les dificultats que poden donar-se en els processos d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes amb necessitats educatives especials i la seva prevenció a través de plans i programes que facilitin una intervenció precoç.

L'article 20 fa esment als alumnes amb dificultats específiques d'aprenentatge, l'escolarització dels quals s'ha de regir pels principis de normalització i inclusió i ha d'assegurar la seva atenció, la no discriminació i la igualtat efectiva en l'accés i permanència en el sistema educatiu.

L'article 21 incorpora als alumnes amb integració tardana en el sistema educatiu espanyol, l'escolarització dels quals es realitzarà atenent les seves circumstàncies, coneixements, edat i historial acadèmic.

L'article 22 inclou als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals.

L'article 23 regula la participació i el dret a la informació de mares, pares o tutors legals.

L'article 24 esmenta la coordinació entre etapes educatives en un mateix centre, i que s'ha de fer d'acord amb el projecte educatiu de centre.

L'article 25 fa referència al calendari escolar, el qual fixa anualment la Conselleria d'Educació i Formació Professional, ha de comprendre un mínim de 175 dies lectius.

L'article 26 té per objecte regular els aspectes generals de l'horari escolar.

L'article 27 determina el règim general de les matèries curriculars.

L'article 28 estableix un mandat dirigit a la Conselleria d'Educació i Formació Professional per a dotar els centres sostinguts amb fons públics dels recursos educatius, humans i materials necessaris per oferir un ensenyament de qualitat i garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació.

L'article 29 regula l'atribució docent dels mestres d'educació primària, diferenciant entre centres públics, que s'estableix al Reial decret 1594/2011, de 4 de novembre, pel qual s'estableixen les especialitats docents del cos de mestres que exerceixen les seves funcions en les etapes d'educació infantil i d'educació primària regulades en la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, i entre centres privats, que s'estableix al Reial decret 476/2013, de 21 de juny, pel qual es regulen les condicions de qualificació i formació que han de tenir els mestres dels centres privats d'educació infantil i d'educació primària.

III. Quant a la part final, aquesta es troba formada per set disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria, dues disposicions finals i quatre annexes.

En primer lloc, pel que fa a les disposicions addicionals, la primera estableix que les formes de gènere gramatical tradicionalment dites masculines que apareixen en aquesta norma s'han d'entendre com a genèriques, la segona disposa que tots els centres docents han d'adoptar les mesures necessàries per garantir que es compleix el que s'estableix en el capítol I del títol IV de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, i en l'article 12 de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, la tercera fa referència a la normativa en matèria de protecció de dades de caràcter personal, la quarta fa esment als ensenyaments de religió i a la seva inclusió en l'educació primària d'acord amb el que s'estableix en la disposició addicional segona de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, la cinquena fa referència als ensenyaments impartits en llengües estrangeres, la sisena disposa que les referències fetes per la normativa vigent a les àrees d'educació primària s'han d'entendre fetes a les àrees corresponents recollides en aquest Decret i la setena preveu el nombre màxim d'alumnes per aula.

A continuació, respecte a les disposicions transitòries, la primera preveu el règim d'aplicació del Decret 32/2014 de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, al curs 2022-2023, la segona estableix que l'Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de dia 21 de juliol de 2014 per la qual es desplega el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, serà d'aplicació en els cursos segon, quart i sisè d'educació primària durant el curs 2022-2023, i la tercera indica que aquest Decret serà d'aplicació al primer, tercer i cinquè curs d'educació primària el curs escolar 2022-2023, mentre que per al segon, quart i sisè curs, no s'ha d'aplicar fins al curs escolar 2023-2024.

Tot seguit, la disposició derogatòria única deroga de manera expressa el Decret 32/2014 de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, l'Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de dia 21 de juliol de 2014 per la qual es desplega el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, així com també, totes les normes de rang igual o inferior que s'oposin a aquest Decret o el contradiguin.

Ja per acabar, respecte a les disposicions finals, la primera faculta al conseller d'Educació i Formació Professional per dictar les disposicions necessàries per desplegar i executar aquest Decret, i la segona determina la seva entrada en vigor.

III. Observacions generals

Primera. La Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, introdueix a l'anterior redacció de la norma importants canvis, molts d'ells derivats, tal com indica la pròpia llei en la seva exposició de motius, de la conveniència de revisar les mesures previstes al text original per tal d'adaptar el sistema educatiu als reptes i desafiaments del segle XXI, d'acord amb els objectius fixats per la Unió Europea i la UNESCO per a la dècada 2020-2030.

D'aquesta manera, amb la reforma introduïda per la Llei orgànica 3/2020, va quedar modificat sensiblement en l'àmbit del currículum, considerant-ho com el conjunt d'objectius, competències, continguts, mètodes pedagògics i criteris de avaluació de cadascun dels ensenyaments regulades a la Llei. Així, s'atribueix al Govern de la Nació, prèvia consulta a les comunitats autònomes, en relació amb els objectius, competències, continguts i criteris d'avaluació, la fixació dels aspectes bàsics del currículum, que constitueixen els ensenyaments mínims.

En relació amb l'educació primària, la part expositiva de la Llei orgànica 3/2020 explica com es recuperen els tres cicles existents anteriorment, es reordenen les àrees, que han d'estar orientades al desenvolupament de les competències de l'alumnat i es poden organitzar en àmbits, i s'afegeix en el tercer cicle una àrea d'educació en valors cívics i ètics, en la qual s'ha de prestar una atenció especial al coneixement i el respecte dels drets humans i de la infància.

Un altre modificació important consisteix en el fet que en finalitzar cadascun dels cicles cada tutor haurà d'emetre un informe sobre el grau d'adquisició de les competències de cada alumne, on es assenyalarà, si escau, les mesures de reforç que s'han de contemplar al cicle o etapa següent.

Pel que fa a la promoció de curs, es preveu que quan es presenti un desfasament curricular o dificultats d'aprenentatge, el professorat pot determinar que l'alumnat romangui un any més al mateix curs, organitzant en aquest cas un pla específic de reforç perquè durant aquest curs pugui assolir el grau d'adquisició de les competències corresponents, tot i que, cal apuntar com aquesta mesura només es podrà adoptar una vegada durant la etapa i té, en tot cas, caràcter excepcional.

Per tal de desenvolupar aquestes modificacions legislatives, es va aprovar el Reial decret 157/2022, de 2 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Primària, deroga el Reial decret 126/2014, de 28 de febrer, que va establir el

currículum bàsic de l'educació primària, i executa els canvis que la Llei orgànica 3/2020. A més, estableix per a les diferents àrees l'horari escolar que correspon als ensenyaments mínims, i inclou disposicions sobre aspectes essencials de l'ordenació de l'etapa, com ara la tutoria, l'orientació, l'avaluació o els criteris per a la promoció de cicle i etapa.

Segona. D'acord amb les dades que figuren a l'Anuari de l'Educació a les Illes Balears, elaborat per la Fundació Guillem Cifre de Colonya i la Universitat de les Illes Balears (2021), les dades provisionals del curs 2020-2021 al tancament d'aquest anuari informen d'una matrícula total a les diferents etapes educatives a Balears de 193.057 alumnes i manifesten un lleuger increment front el curs passat. D'aquests 193.057 alumnes, a l'educació primària, etapa educativa amb el major nombre d'alumnes matriculats, hi ha matriculats 70.314 alumnes, dels quals un 63,2 % està matriculat a centres públics, un 30,9 % a centres privats concertats i un 5,9 % a centres privats no concertats. A Mallorca, s'han matriculat un 79,9 % dels alumnes, seguit d'Eivissa i Formentera (12,9 %) i de Menorca (7,4 %). A nivell de global, s'observa un augment progressiu de matrícula a cada curs, passant d'11.196 alumnes a primer a 12.237 alumnes a sisè. A tots els cursos, els nins (53,3 % en general) superen les nines (46,7 %). Respecte a l'alumnat estranger, a Balears hi ha un 15,7 % d'alumnat estranger, mentre que a l'Estat el percentatge mitjà és de 9,9 %. Per etapes educatives, el percentatge d'alumnat estranger matriculat a Balears supera en totes les etapes el del conjunt de l'Estat. A l'etapa en què hi ha el percentatge més alt d'alumnat estranger és a l'educació primària, amb un 18,9 % a Balears (11,8 % a l'Estat).

Pel que fa a l'evolució del nombre d'alumnes per grup o unitat a l'educació primària, hi ha una disminució lleugera curs rere curs, tant a nivell autonòmic com estatal, excepció feta a nivell autonòmic, d'un un repunt el 2019-2020 passant de 20,5 de mitjana al curs anterior a 21,9 alumnes de mitjana. Tot i així, a les Illes Balears en els dos darrers cursos

de la sèrie la disminució ha estat de 4,5 alumnes per grup a nivell general (de 21,9 alumnes a 17,4 alumnes); 5,6 alumnes per grup a nivell públic (de 22,5 alumnes a 16,9 alumnes) i 2,6 alumnes per grup a nivell privat (de 20,8 alumnes a 18,2 alumnes).

Quant a la promoció de l'alumnat, a l'etapa d'educació primària els percentatges d'alumnat que promociona de nivell igualen o superen en tots els casos el 98 %; el percentatge més alt a nivell global és de 5è a 6è d'EP (99,5 %). Per gènere, les nines igualen (de 2n a 3r i de 3r a 4t) o superen (a la resta de cursos) els nins. A nivell de titularitat dels centres, si bé hi ha semblances entre els percentatges, els centres privats no concertats són els que més percentatge de promoció presenten a qualsevol curs (als dos primers cursos i als dos darrers la promoció és del 100 %). A nivell d'illes, és a Eivissa i Formentera on es presenten índexs de promoció més alts; a excepció de la promoció de 3r a 4t (98,8 %) que és superat per Mallorca (99,3 %) i Menorca (99,1 %) i a la de 6è a ESO que també es supera per Menorca.

Respecte a les dades de repetició de curs, en relació amb la comparació entre les repeticions a nivell estatal i autonòmic, el percentatge de repeticions és més baix a la nostra comunitat si prenem com a referència el curs 2019-2020. Del curs 2020-2021, sols disposam de dades provisionals de les Balears, on es pot comprovar que el percentatge més alt, amb un 1,1%, és a segon d'educació primària. En relació amb aquesta qüestió, una dada rellevant és el fet que Menorca és l'illa que té el percentatge de repeticions més alt a educació primària, a excepció de 6è d'EP on el percentatge més alt és a Mallorca (1,1 %) i de tercer, on és a Eivissa i Formentera (1,3 %). Aquesta dada és destacable, ja que en analitzar el percentatge per illes de repetició a secundària, Menorca presenta, amb diferència, els percentatges més baixos de repeticions als quatre cursos. Per sexes, si bé els percentatges són similars, en cas de diferències són els nins qui presenten el percentatge més elevat, com per exemple a primer (1 % front al 0,6 % de nines) o a 6è d'EP (1,1 % front al 0,9 % de nines). Les diferències entre centres concertats o públics no

són destacables, però sí amb els privats no concertats, que són els que presenten el percentatge més baix: sols un 0,1 % a segon i a 5è d'EP.

Tercera. Aquest Consell valora de manera positiva el projecte de decret tramés per a dictamen, ja que reforça el caràcter gratuït i obligatori d'aquesta etapa educativa i es decanta per un enfoc marcadament competencial, en el sentit que es potencien les competències clau i les competències específiques en cadascuna de les àrees. No obstant l'anterior, hem observat que el document tramés per a dictamen presenta una elevada extensió, motivada en part, per una excessiva reiteració del contingut del Reial decret 157/2022, de 2 de març. Un bon exemple són els articles 7 i 9, els quals reproduïxen pràcticament de manera idèntica els articles del Reial decret estatal que regulen els objectius de l'educació primària i les competències clau i perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament, respectivament, així com també, els annexes I i II del projecte normatiu. En aquests casos, entenem que tal volta seria suficient amb una remissió als articles del Reial decret que regulen aquesta qüestió. En aquest sentit, volem recordar, tal com assenyala el Tribunal Constitucional en nombroses sentències (sentències 40/1981 i 26/1982, per totes) la necessitat que les disposicions reglamentàries que desenvolupen textos bàsics no siguin una mera reiteració literal d'aquests, ja que la normativa autonòmica estaria condicionada al canvi o variació que pateix la norma estatal; per tant, en variar el contingut d'aquesta darrera, també hauria de variar en els mateixos termes el de la normativa autonòmica, so perjudici de possible inconstitucionalitat, és per això que es recomana una revisió en profunditat del projecte de decret per tal d'eliminar aquelles reiteracions que resultin innecessàries.

Pel que fa al caràcter d'urgent amb que s'ha qualificat aquest procediment, cal assenyalar, tal i com ja vàrem advertir en el dictamen 7/2022 relatiu al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears, que si be la sol·licitud de dictamen va sol·licitar l'emissió del dictamen amb caràcter urgent sota el

pretext que tot el procediment s'ha tramitat per la via d'urgència, aquesta no especificava els motius pels quals es tramita el procediment d'elaboració de la norma per la via d'urgència, no obstant això, una vegada revisat l'expedient tramés amb la sol·licitud, cal assenyalar que a la memòria justificativa de l'inici del procediment d'elaboració de la norma, entre d'altres documents, s'indicava que amb motiu que el Reial decret 157/2022, de 2 de març va entrar en vigor recentment, i que a la disposició final tercera, s'estableix que allò establert en aquest Reial decret s'implantarà per als cursos primer, tercer i cinquè, en el curs 2022-2023, i per als cursos segon, quart i sisè en el curs 2023-2024, resultava necessari que, abans de l'inici del curs, i amb la màxima antelació possible, els centres disposin de la normativa autonòmica aplicable per aquest curs 2022-2023, quedant així justificada la urgència sol·licitada. En qualsevol cas, i per a futures consultes, es recomana justificar la urgència en la petició de dictamen presentada.

Quarta. El conseller d'Educació i Formació Professional es troba legitimat per a sol·licitar aquest dictamen, amb caràcter preceptiu, d'acord amb el que disposa l'article 2.1.a) de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, i l'article 31 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament.

IV. Observacions particulars

Primera. En general, i pel que fa al procediment, aquest s'ha elaborat amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits fins al moment de la sol·licitud del dictamen, amb l'elaboració d'una consulta pública prèvia, una àmplia fase d'audiència i la possibilitat, mitjançant el tràmit d'informació pública, de la participació de tots aquells que es poguessin considerar interessats.

A continuació, i d'acord amb el que disposa la memòria d'anàlisi d'impacte normatiu, es preveu sotmetre el projecte normatiu al Consell Escolar de les Illes Balears en aplicació

de l'article 6.3 del Decret Legislatiu 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova la Llei de consells escolars de les Illes Balears, a la Universitat de les Illes Balears, en qualitat d'institució oficial de consulta en matèria de llengua catalana, a l'Institut Balear de la Dona, institució que haurà d'emetre el preceptiu informe d'impacte de gènere, a la Mesa Sectorial d'Educació i a l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència, informes que d'ençà l'aprovació de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, es poden sol·licitar de manera simultània al dictamen d'aquest Consell.

Ja per acabar, i de conformitat amb els articles 18.7 de la Llei 5/2010, de 16 de juny, reguladora del Consell Consultiu i 59.3 de la Llei 1/2019 abans esmentada, es preveu sol·licitar el dictamen al Consell Consultiu de les Illes Balears.

Segona. En relació a la part expositiva de la norma, l'article 47.4 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, exigeix que les disposicions reglamentàries incloguin un preàmbul que expressi la finalitat de les mesures adoptades en la regulació i el marc normatiu en què s'insereix.

D'aquesta manera, entenem que, en general, el preàmbul compleix amb totes aquestes delimitacions, atès que fixa el seu objecte; delimita la normativa vigent en la matèria; en defineix la finalitat, i justifica la necessitat de la regulació, tot i que, d'una banda, quan es fa referència a l'avaluació de diagnòstic (paràgraf sisè pàgina segona) seria adient especificar que aquesta avaluació en cap cas suposarà l'estigmatització ni segregació de centres educatius, i de l'altra, creiem que també s'hauria de fer constar la consulta feta a aquest Consell.

Tercera. En relació al contingut del projecte de decret, farem les següents observacions per tal de millorar-ne el text i la seva comprensió:

1.- En primer lloc, hem detectat un error de redacció a l'**article 5.5** del projecte, ja que on diu que "*La Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres una distribució equilibrada*

dels alumnes entre els centres sostinguts amb fons públics, independentment del moment en què s'incorporin a l'etapa", hauria de dir "La Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres ha de garantir una escolarització equilibrada dels alumnes entre els centres sostinguts amb fons públics, independentment del moment en què s'incorporin a l'etapa".

En qualsevol cas, i per garantir el principi d'equitat, seria adient incloure una previsió relativa a garantir una dotació als centres que els escolaritzin amb els recursos necessaris per a la seva adequada atenció.

2.- A continuació, **l'article 6.8** del projecte preveu l'aplicació de plans de foment de la lectura i d'alfabetització en diversos mitjans, tecnologies i llenguatges, i que per això, s'ha de comptar amb la col·laboració de les mares, pares o tutors legals i, en el seu cas, de voluntaris, així com amb l'intercanvi de bones pràctiques, tot i que, l'article 19.3 de la Llei orgànica d'Educació preveu aquesta col·laboració si s'escau, per tant, i per adequar aquest apartat a la Llei orgànica es proposa la següent redacció: *"Per tal de fomentar l'hàbit i el domini de la lectura, tots els centres educatius hi han de dedicar un temps diari, en els termes recollits en el seu projecte educatiu. Per facilitar aquesta pràctica, la Conselleria d'Educació i Formació Professional ha de promoure plans de foment de la lectura i d'alfabetització en diversos mitjans, tecnologies i llenguatges. Per això, si n'és el cas, s'ha de comptar amb la col·laboració de les mares, pares o tutors legals i, en el seu cas, de voluntaris, així com amb l'intercanvi de bones pràctiques".*

D'altra banda, pel que fa a la previsió de **l'apartat onzè d'aquest article** relativa a la integració dels aprenentatges posant de manifest les relacions entre les àrees i la seva vinculació amb la realitat lingüística, social, cultural i tecnològica, cal tenir en compte que d'acord amb l'article 6.4 del Reial decret 157/2022 els aprenentatges que tenguin caràcter instrumental per a l'adquisició d'altres competències rebran una especial consideració.

3.- hem observat una errada en l'enumeració de les àrees de l'educació primària previstes a **l'article 8.1**, ja que la lletra e) es repeteix dues vegades.

4.- L'article 10.3 estableix que per l'adquisició i desenvolupament de les competències clau i de les competències específiques, l'equip docent ha de dissenyar situacions d'aprenentatge, d'acord amb el que s'estableix en l'annex 3. En aquest sentit, per tal de respectar l'autonomia dels centres, caldria destacar el caràcter orientatiu de les previsions recollides en aquest annex.

5.- Tot seguit, quan **l'article 11.6** fa referència a què l'equip docent ha d'elaborar les situacions d'aprenentatge tenint en compte les diferents àrees, les característiques dels alumnes i de l'entorn del centre, consideram que també s'hauria d'afegir que l'Administració educativa haurà de posar els recursos materials i personals necessaris a cada centre educatiu per a la correcta planificació del següent curs.

6.- D'altra banda, crida l'atenció el fet que **l'article 12.3** del projecte normatiu delimiti el contingut mínim que ha incloure el projecte educatiu del centre, al marge del que estableix l'article 122 de la Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears, article que preveu un contingut més ampli per al projecte educatiu de centre. En aquest cas, entenem que aquesta incongruència es podria solucionar amb una remissió del projecte de decret als preceptes de la Llei que regulen aquesta qüestió, sense perjudici de concretar o precisar aquells que considerés oportuns, d'acord amb la seva funció de desenvolupament de la Llei.

7.- Respecte a la previsió recollida a **l'article 15** relativa al mandat dirigit a la Conselleria d'Educació i Formació Professional de regular mitjançant una Ordre, l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes d'educació primària, així com la promoció de curs, creiem que el seu contingut és més propi d'una disposició addicional que no d'un article de la norma.

8.- Pel que fa a l'elecció dels tutors prevista a **l'article 16.1**, cal recordar que als centres privats aquesta competència pot ser exercida pel titular del centre.

9.- Quant al contingut de l'**article 18.1** relatiu a l'atenció a les diferències individuals, es proposa la següent redacció: *"Per tal de reforçar la inclusió i assegurar el dret a una educació de qualitat, s'ha de posar èmfasi en l'atenció individualitzada als alumnes, en la detecció precoç de les seves necessitats específiques i en l'establiment de mecanismes de suport i reforç per evitar la permanència en un mateix curs, sobretot en entorns socialment desfavorits".*

10.- En relació amb la previsió de l'**article 19.2** relativa a la necessitat d'establir procediments que permetin la detecció de les dificultats que poden donar-se en els processos d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes amb NEE i la seva prevenció a través de plans i programes que facilitin una intervenció precoç, cal tenir en compte que d'acord amb l'article 17.4 del Reial decret 157/2022 en aquests procediments hi participaran professionals especialistes i es realitzaran amb la participació de les famílies.

11.- Més endavant, l'**article 22** del projecte indica que en els termes que determini la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, es pot flexibilitzar l'escolarització dels alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, identificats com a tal per l'orientador del centre, de manera que pugui reduir-se la durada de l'etapa, no obstant, entenem que també s'hauria de fer referència al límit d'un curs que preveu l'article 20 del Reial decret 157/2022 que regula amb caràcter bàsic aquesta situació, per tal d'evitar situacions que dificultin l'aplicació de la norma.

12.- Pel que fa al contingut de la **disposició addicional primera** relativa a les formes de gènere gramatical, es suggereix que es revisi el text la norma perquè no s'utilitzi un llenguatge discriminatori per raó de gènere, i que es procuri un llenguatge inclusiu on es nomeni amb masculí i femení.

13.- Ja per acabar, respecte al contingut de la **disposició addicional quarta** relativa als ensenyaments de religió, es proposa una nova redacció a l'apartat quart en aquests termes: *Els centres docents han de disposar les mesures organitzatives perquè els alumnes,*

dels quals les mares, pares o tutors legals que no hagin optat perquè cursin ensenyaments de religió, rebin la deguda atenció educativa supervisada. Aquesta atenció s'ha de planificar i programar pels centres de manera que es dirigeixin al desenvolupament de les competències clau a través de la realització de projectes significatius i rellevants per als alumnes; al cultiu de les dimensions emocional i interior; a desenvolupar la reflexió sobre la riquesa del bagatge intel·lectual heretat; a la transmissió del patrimoni cultural de la nostra societat; a preparar-los per viure en una societat diversa, fomentant la participació en un món democràtic, amb el ple exercici de la llibertat ideològica, des de la comprensió de totes les opcions que suscita la vida personal i social des del respecte a la dignitat de la persona i els seus drets inviolables”.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat el projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària de les Illes Balears., i sol·licita al Govern de les Illes Balears que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

Palma, 11 de maig de 2022
El secretari general

Vist i plau
El president

Josep Valero González

Rafel Ballester Salvà